

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Рішенням вченої ради

Інституту обдарованої дитини НАПН України
від 24 червня 2026 року протокол № 6

Введено в дію наказом директора

Інституту обдарованої дитини НАПН України
від 25 червня 2026 року № 13

Максим ГАЛЬЧЕНКО

**ПОЛОЖЕННЯ
про академічну доброчесність
в Інституті обдарованої дитини
Національної академії педагогічних наук України**

1. Загальні положення

1.1. Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу та наукової діяльності Інституту обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України (далі – Положення) встановлює базові цінності, основні принципи та правила академічної доброчесності, правові й організаційні механізми її забезпечення, порядок запобігання, виявлення та розгляду порушень академічної доброчесності, а також заходи реагування на такі порушення в Інституті обдарованої дитини НАПН України (далі – Інститут).

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, Цивільного кодексу України, законів України «Про академічну доброчесність», «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», Статуту Інституту та інших чинних внутрішніх актів Інституту.

1.3. Положення визначає основні вимоги щодо дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та наукової діяльності Інституту під час підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, виконання наукових досліджень, підготовки дисертацій на здобуття наукових ступенів, наукових публікацій, монографій, звітів про науково-дослідні роботи, навчально-методичних, методичних, експертних, рецензійних, конкурсних та інших академічних матеріалів, а також встановлює форми Декларацій про дотримання академічної доброчесності наукового працівника та здобувача третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, що є додатками до цього Положення.

1.4. Положення спрямоване на формування в Інституті доброчесного освітньо-наукового та наукового середовища, забезпечення довіри до результатів навчання, наукових досліджень, експертної, видавничої, рецензійної, конкурсної та атестаційної діяльності, запобігання порушенням академічної доброчесності, утвердження належного авторства, об'єктивності, прозорості, відповідальності, поваги до честі та гідності людини.

1.5. Положення є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освітньо-наукової та наукової діяльності Інституту і застосовується під час провадження академічної діяльності Інституту, зокрема:

- підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідно до законодавства України та внутрішніх актів Інституту;
- виконання фундаментальних і прикладних наукових досліджень;
- підготовки, створення, рецензування, наукового редагування, експертизи та оприлюднення академічних творів;
- підготовки дисертацій, монографій, наукових статей, тез доповідей, звітів про науково-дослідні роботи, методичних, навчально-методичних, аналітичних, експертних та інших матеріалів;
- проходження вступних випробувань до аспірантури Інституту;

- діяльності разових спеціалізованих вчених рад, експертних, конкурсних, атестаційних та інших комісій;
- діяльності наукових керівників, наукових консультантів, рецензентів, офіційних опонентів, експертів, членів редакційних колегій та інших осіб, залучених до оцінювання або експертизи академічних результатів;
- проведення конкурсів, конференцій, семінарів, круглих столів, науково-методичних та інших заходів у сфері освіти і науки, організатором або співорганізатором яких є Інститут;
- присудження наукових ступенів, скасування рішень про присудження наукових ступенів, атестації наукових працівників;
- здійснення внутрішнього забезпечення якості освітньо-наукової та наукової діяльності;
- проведення наукової і науково-технічної експертизи;
- використання цифрових інструментів, інформаційних систем, програмних засобів і систем штучного інтелекту під час академічної діяльності.

1.6. Дія цього Положення поширюється на здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти (аспірантів), здобувачів наукових ступенів і наукових працівників Інституту, вступників на навчання для здобуття ступеня доктора філософії, членів разових спеціалізованих вчених рад, наукових керівників, наукових консультантів, рецензентів, офіційних опонентів, експертів, членів редакційних колегій, членів конкурсних, експертних, атестаційних та інших комісій, а також інших осіб, які беруть участь в освітньому процесі, науковій, експертній, видавничій, конкурсній або атестаційній діяльності Інституту.

1.7. Здобувачі третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, здобувачі наукових ступенів і наукові працівники Інституту, а також інші особи, на яких поширюється дія цього Положення, у своїй діяльності зобов'язані дотримуватися основних правил академічної доброчесності, визначених Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами у сфері освіти і науки, цим Положенням та іншими чинними внутрішніми актами Інституту.

2. Цінності та принципи академічної доброчесності

2.1. Учасники освітнього процесу та наукової діяльності Інституту визнають академічну доброчесність невід'ємною складовою забезпечення якості освітньо-наукової, наукової, експертної, видавничої, рецензійної, конкурсної та атестаційної діяльності Інституту.

2.2. Академічна доброчесність в Інституті розглядається як сукупність етичних принципів і визначених законодавством України правил, яких зобов'язані дотримуватися учасники освітнього процесу та наукової діяльності під час підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, виконання наукових досліджень, створення академічних творів, проведення експертиз, рецензування, оцінювання, атестації, конкурсних процедур та іншої академічної діяльності.

2.3. Академічна доброчесність є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освітньо-наукової та наукової діяльності Інституту і передбачає формування доброчесного академічного середовища, запобігання порушенням академічної доброчесності, своєчасне виявлення таких порушень, об'єктивний розгляд повідомлень про них та застосування належних заходів реагування.

2.4. Освітньо-наукова, наукова, експертна, видавнича, рецензійна, конкурсна та атестаційна діяльність в Інституті ґрунтується на таких базових цінностях:

- чесність – добросовісне виконання академічної діяльності, правдиве подання результатів навчання, наукових досліджень, експертиз, рецензій, висновків, звітів, публікацій та інших академічних матеріалів;

- довіра – визнання результатів академічної діяльності інших осіб як таких, що отримані доброчесно, з дотриманням установлених правил, методик, процедур і стандартів;

- повага – шанобливе ставлення до честі, гідності, прав, свобод, інтелектуальної власності, наукових позицій і результатів академічної діяльності інших осіб;

- справедливість – неупереджене ставлення до учасників освітнього процесу та наукової діяльності, об'єктивне оцінювання результатів академічної діяльності, рівність вимог і послідовність реагування на порушення академічної доброчесності;

- відповідальність – усвідомлення особистої та інституційної відповідальності за якість, достовірність, самостійність, обґрунтованість і правомірність результатів академічної діяльності;

- стійкість – здатність дотримуватися академічної доброчесності незалежно від зовнішнього тиску, особистої вигоди, формального контролю або інших обставин, що можуть спонукати до порушення встановлених правил;

- рішучість – готовність підтримувати, захищати й утверджувати культуру академічної доброчесності, повідомляти про можливі порушення та сприяти їх об'єктивному розгляду.

2.5. Основними принципами академічної доброчесності в Інституті є:

- пріоритетність формування культури академічної доброчесності серед здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, наукових працівників та інших осіб, залучених до академічної діяльності Інституту;

- відкритість і доступність інформації про правила академічної доброчесності, види її порушень, порядок розгляду повідомлень про порушення та можливі заходи реагування;

- нульова толерантність до порушень академічної доброчесності в освітньо-науковій, науковій, експертній, видавничій, конкурсній, рецензійній та атестаційній діяльності;

- повага до авторства, результатів академічної діяльності інших осіб та непорушності прав інтелектуальної власності;

- об'єктивність, неупередженість і прозорість оцінювання результатів навчання, наукових досліджень, дисертацій, публікацій, експертних, конкурсних та інших академічних матеріалів;

- запобігання конфлікту інтересів під час наукового керівництва, рецензування, опонування, експертизи, конкурсного відбору, атестації, роботи разових спеціалізованих вчених рад, комісій та редакційних колегій;

- персональна відповідальність кожного учасника освітнього процесу та наукової діяльності за дотримання вимог академічної доброчесності;

- належне документування процедур, пов'язаних із забезпеченням академічної доброчесності, розглядом повідомлень про порушення та прийняттям відповідних рішень.

3. Види порушень академічної доброчесності

3.1. Порушенням академічної доброчесності в Інституті є дія або бездіяльність учасників освітнього процесу та наукової діяльності Інституту, що суперечить цінностям, принципам і правилам академічної доброчесності, визначеним законодавством України, цим Положенням та іншими чинними внутрішніми актами Інституту.

3.2. Види порушень академічної доброчесності визначаються відповідно до Закону України «Про академічну доброчесність» і конкретизуються в цьому Положенні з урахуванням особливостей освітньо-наукової, наукової, експертної, видавничої, рецензійної, конкурсної та атестаційної діяльності Інституту.

3.3. До порушень академічної доброчесності в Інституті належать:

- відчуження авторства – передання автором або авторами створеного ними академічного твору, його частини, наукового результату, навчального, методичного, експертного, аналітичного чи іншого академічного матеріалу іншій особі з подальшим поданням, використанням або оприлюдненням такого матеріалу із зазначенням автором особи, яка фактично не є його автором;

- академічний плагіат – подання, використання або оприлюднення повністю чи частково результатів академічної діяльності, текстів, ідей, даних, висновків, методик, зображень, таблиць, схем, графіків, презентацій, наукових або творчих результатів інших осіб як власних без належного зазначення авторства та джерела запозичення;

- приписування авторства – зазначення серед авторів академічного твору, наукової публікації, монографії, звіту про науково-дослідну роботу, методичного, навчально-методичного, експертного, рецензійного, конкурсного або іншого матеріалу особи, яка фактично не брала участі у його створенні або не зробила належного особистого внеску в його підготовку;

- самоплагіат – повторне подання або оприлюднення власних раніше оприлюднених наукових, навчальних, методичних, експертних, аналітичних чи інших академічних результатів як нових без зазначення інформації про їх попереднє оприлюднення або використання;

- фабрикація – вигадкування даних, фактів, результатів досліджень, показників, джерел, експериментальних або емпіричних матеріалів, висновків чи інших відомостей, що подаються як результати власної академічної діяльності;

- фальсифікація – свідомо зміна, викривлення, підміна, вибіркове подання або модифікація наявних даних, матеріалів, джерел, результатів досліджень, висновків, документів чи інших відомостей, що призводить або може призвести до створення недостовірної інформації про результати академічної діяльності;

- недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом – подання, використання або оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, аналітичних матеріалів, висновків, презентацій, програмного коду чи інших результатів, створених або істотно змінених із використанням систем штучного інтелекту, як власних результатів академічної діяльності без зазначення факту, способу та меж такого використання;

- недоброчесне оцінювання – свідоме завищення, заниження або інше викривлення оцінки результатів навчання, наукової, дослідницької, експертної, рецензійної, конкурсної, видавничої чи атестаційної діяльності;

- несамотійне виконання завдання – виконання навчального, наукового, дослідницького, конкурсного, експертного або іншого академічного завдання із залученням недозволених джерел інформації, технічних засобів, цифрових інструментів або допомоги інших осіб, якщо така допомога не передбачена умовами виконання відповідного завдання чи процедури;

- недозволена допомога – надання або отримання допомоги, не передбаченої умовами навчального, наукового, конкурсного, експертного, атестаційного чи іншого академічного завдання, що призвело або могло призвести до викривлення результатів академічної діяльності чи їх оцінювання;

- академічний саботаж – дія або бездіяльність учасника освітнього процесу чи наукової діяльності Інституту, що перешкоджає реалізації прав, свобод і законних інтересів іншої особи в її освітньо-науковій, науковій, експертній, видавничій, рецензійній, конкурсній або атестаційній діяльності;

- схилення до порушення академічної доброчесності – прохання, вимога, вказівка, доручення, умовляння, примушування, тиск, погроза, обіцянка вигоди або інша форма спонукання особи до вчинення порушення академічної доброчесності;

- інституційне порушення академічної доброчесності – надання або поширення Інститутом недостовірної інформації про академічну діяльність, а також бездіяльність щодо створення, підтримання та функціонування внутрішньої системи забезпечення академічної доброчесності, розгляду повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності, їх виявлення та належного реагування на встановлені факти.

3.4. До порушень академічної доброчесності також можуть належати інші дії або бездіяльність, які відповідно до законодавства України, цього Положення, інших чинних внутрішніх актів Інституту або суті академічної діяльності свідчать про недотримання цінностей, принципів і правил академічної доброчесності.

3.5. Встановлення факту порушення академічної доброчесності здійснюється з урахуванням змісту відповідного академічного матеріалу, обставин його створення, подання, використання або оприлюднення, наявності чи відсутності належного посилання на джерела інформації, факту використання цифрових інструментів або систем штучного інтелекту, пояснень особи, щодо якої розглядається повідомлення, а також інших матеріалів, що мають значення для об'єктивного розгляду справи.

3.6. Розгляд повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності здійснюється у порядку, визначеному цим Положенням, з дотриманням принципів законності, об'єктивності, неупередженості, конфіденційності, поваги до прав особи, недопущення передчасного визнання особи винною у порушенні академічної доброчесності та запобігання конфлікту інтересів.

4. Основні правила академічної доброчесності

4.1. Учасники освітнього процесу та наукової діяльності Інституту зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності, визначених законодавством України, цим Положенням та іншими чинними внутрішніми актами Інституту.

4.2. Загальними правилами академічної доброчесності для учасників освітнього процесу та наукової діяльності Інституту є:

- самостійне виконання навчальних, наукових, дослідницьких, експертних, конкурсних та інших академічних завдань, крім випадків, коли інший порядок виконання прямо передбачений умовами завдання або відповідною процедурою;
- коректне посилання на джерела інформації у разі використання ідей, текстів, даних, зображень, методик, результатів досліджень, висновків, розробок або інших матеріалів;
- дотримання законодавства про авторське право і суміжні права, прав інтелектуальної власності та правил належного авторства;
- подання достовірної інформації про результати власної академічної діяльності, використані джерела, методики, дані, інструменти, програмні засоби та межі власного внеску;
- зазначення факту, способу і меж використання цифрових інструментів, інформаційних систем, програмних засобів і систем штучного інтелекту в академічних творах та інших академічних матеріалах;
- недопущення неправомірного впливу на результати оцінювання, рецензування, експертизи, конкурсного відбору, атестації або прийняття рішень;
- уникнення конфлікту інтересів і своєчасне повідомлення про його наявність або можливість виникнення;
- повага до академічних прав інших осіб і недопущення перешкоджання їхній доброчесній академічній діяльності.

4.3. Наукові працівники Інституту у своїй науковій, освітньо-науковій, експертній, видавничій, рецензійній, конкурсній, атестаційній та організаційній діяльності зобов'язані добросовісно, об'єктивно та відповідально здійснювати академічну діяльність, ґрунтувати її на достовірних даних і перевірених джерелах, дотримуватися вимог щодо належного авторства, співавторства, цитування, оформлення посилань, розмежування власних результатів і результатів інших осіб, а також забезпечувати об'єктивність і неупередженість під час наукового керівництва, рецензування, опонування, експертизи, оцінювання, атестації та участі в роботі комісій.

4.4. Здобувачі третього освітньо-наукового рівня вищої освіти у своїй навчальній, науковій і дослідницькій діяльності зобов'язані самостійно виконувати індивідуальний план наукової роботи, навчальні, дослідницькі, практичні та інші завдання, дотримуватися вимог до підготовки дисертації, наукових публікацій, звітів, презентацій, тез доповідей та інших академічних матеріалів, коректно використовувати джерела інформації, не подавати чужі академічні результати як власні, не використовувати власні раніше оприлюднені результати як нові без належного зазначення та не допускати інших порушень академічної доброчесності.

4.5. Вступники на навчання для здобуття ступеня доктора філософії зобов'язані подавати достовірні документи, відомості та матеріали під час вступу до аспірантури Інституту, самостійно виконувати вступні випробування, конкурсні, письмові, усні або інші завдання, не використовувати недозволені джерела інформації, технічні засоби, цифрові інструменти або допомогу інших осіб під час вступних процедур.

4.6. Особи, залучені до рецензування, опонування, експертизи, конкурсного відбору, атестації, роботи разових спеціалізованих вчених рад, комісій, редакційних колегій та інших органів Інституту, зобов'язані діяти об'єктивно, неупереджено, добросовісно та в межах наданих повноважень, забезпечувати достовірність і обґрунтованість висновків, рецензій,

відгуків, рекомендацій і рішень, дотримуватися конфіденційності, повідомляти про наявність або можливість виникнення конфлікту інтересів і своєчасно інформувати про виявлені ознаки можливого порушення академічної доброчесності.

4.7. Академічний твір або інший академічний матеріал може містити раніше створені автором матеріали, їх частини або результати лише за умови належного зазначення інформації про попереднє оприлюднення чи використання та за відсутності заборони, встановленої умовами відповідного завдання, конкурсу, публікації, експертизи або іншої академічної процедури.

4.8. Недотримання правил академічної доброчесності, визначених цим розділом, може бути підставою для розгляду питання про наявність порушення академічної доброчесності та застосування відповідних заходів реагування у порядку, визначеному цим Положенням.

5. Академічна доброчесність у науковій діяльності та підготовці наукових результатів

5.1. Академічна доброчесність у науковій діяльності Інституту передбачає добросовісне, об'єктивне, достовірне та відповідальне проведення наукових досліджень, підготовку наукових результатів, звітів про науково-дослідні роботи, наукових публікацій, монографій, методичних, навчально-методичних, аналітичних, експертних та інших академічних матеріалів.

5.2. Під час планування, виконання, оформлення та оприлюднення результатів наукової діяльності наукові працівники, здобувачі третього освітньо-наукового рівня вищої освіти та інші особи, залучені до наукової діяльності Інституту, зобов'язані:

- достовірно зазначати первинні дані, джерела інформації, методи, методики, інструменти, процедури дослідження та отримані результати;
- забезпечувати повноту, точність і перевіряти поданих наукових результатів, висновків, узагальнень, аналітичних матеріалів і звітної інформації;
- чітко розмежовувати результати власної наукової діяльності та результати, ідеї, дані, тексти, висновки, методики, розробки чи інші матеріали, отримані або створені іншими особами;
- коректно зазначати авторство, співавторство, особистий внесок кожного співавтора, джерела запозичень, використані матеріали, попередні публікації та інші академічні результати;
- зазначати інформацію про фінансування, грантову, організаційну, технічну, інформаційну або іншу підтримку дослідження, якщо така підтримка мала місце;
- не допускати фабрикації, фальсифікації, академічного плагіату, самоплагіату, приписування авторства, недоброчесного використання результатів, згенерованих штучним інтелектом, або інших порушень академічної доброчесності;
- дотримуватися вимог законодавства України про авторське право і суміжні права, прав інтелектуальної власності, правил належного цитування, академічного письма, наукової етики та внутрішніх актів Інституту.

5.3. У наукових публікаціях, монографіях, звітах про науково-дослідні роботи, методичних, навчально-методичних, аналітичних, експертних та інших академічних матеріалах має бути забезпечено належне зазначення використаних джерел, наукових

підходів, методик, даних, результатів попередніх досліджень, а також меж власного внеску автора або співавторів.

5.4. Співавторство у наукових, методичних, навчально-методичних, аналітичних, експертних та інших академічних матеріалах має ґрунтуватися на реальному особистому внеску кожного співавтора у підготовку відповідного матеріалу. Не допускається включення до складу авторів осіб, які не брали участі у створенні академічного твору, а також невключення осіб, які зробили істотний внесок у його підготовку.

5.5. У разі використання цифрових інструментів, інформаційних систем, програмних засобів або систем штучного інтелекту під час підготовки наукових результатів, публікацій, звітів, методичних, навчально-методичних, аналітичних чи експертних матеріалів автор зобов'язаний зазначити факт, спосіб і межі такого використання, якщо воно вплинуло на зміст, структуру, аналіз, інтерпретацію даних або формулювання висновків.

5.6. Наукові результати, що подаються до оприлюднення, рецензування, експертизи, звітування, конкурсного відбору, атестації або використання в освітньо-науковій діяльності Інституту, мають бути підготовлені з дотриманням вимог академічної доброчесності, достовірності, обґрунтованості, належного авторства, прозорості джерел і відповідальності за подані матеріали.

5.7. Виявлення недостовірних даних, необґрунтованих висновків, некоректного зазначення авторства чи співавторства, приховування джерел, неправомірного використання результатів інших осіб, незазначення істотного використання систем штучного інтелекту або іншого порушення вимог академічної доброчесності є підставою для розгляду відповідного питання у порядку, визначеному цим Положенням.

6. Академічна доброчесність у видавничій діяльності та використанні систем штучного інтелекту

6.1. Академічна доброчесність у видавничій діяльності Інституту забезпечується під час підготовки, подання, рецензування, редагування, схвалення та оприлюднення рукописів, наукових публікацій, збірників наукових праць, матеріалів конференцій, методичних, навчально-методичних, аналітичних, експертних та інших академічних матеріалів.

6.2. Автори матеріалів, поданих до видань або видавничих проєктів Інституту, несуть відповідальність за зміст, достовірність поданих відомостей, належне зазначення джерел, коректність цитування, дотримання авторського права, розкриття внеску співавторів, а також за кінцевий результат академічного матеріалу.

6.3. Рукописи, збірники, методичні матеріали, наукові видання, матеріали конференцій та інші академічні матеріали можуть перевірятися на наявність ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації, некоректного запозичення, порушення авторства, недостовірності даних або недоброчесного використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.

6.4. Особи, залучені до редакційно-видавничого процесу, рецензування, експертизи або підготовки матеріалів до оприлюднення, зобов'язані діяти об'єктивно, неупереджено, конфіденційно, повідомляти про наявність або можливість виникнення конфлікту інтересів і не використовувати отримані матеріали у власних інтересах без належного дозволу та посилання.

6.5. Використання систем штучного інтелекту, цифрових інструментів, інформаційних систем або програмних засобів у видавничій, науковій, методичній, експертній чи іншій академічній діяльності допускається лише за умови зазначення факту, способу та меж такого використання, якщо воно вплинуло на зміст, структуру, аналіз, формулювання висновків, добір джерел, створення тексту, зображень, таблиць, моделей, презентацій або інших результатів.

6.6. Забороняється подавати результат, повністю або істотно згенерований системою штучного інтелекту, як власний самостійно створений академічний результат без розкриття факту, способу та меж використання такої системи. Використання систем штучного інтелекту не звільняє автора від відповідальності за зміст, достовірність, коректність посилань, дотримання авторського права, академічну доброчесність і кінцевий результат поданого матеріалу.

6.7. У разі виявлення ознак порушення академічної доброчесності до оприлюднення матеріалу його розгляд, рецензування, редагування, рекомендація до друку або оприлюднення можуть бути призупинені до з'ясування обставин, усунення порушень або прийняття відповідного рішення у порядку, визначеному цим Положенням та внутрішніми актами Інституту.

6.8. У разі виявлення порушення академічної доброчесності після оприлюднення матеріалу Інститут, редакційна колегія, організаційний комітет, відповідальний структурний підрозділ або інший уповноважений суб'єкт у межах своїх повноважень може ініціювати виправлення, публікацію повідомлення про помилку, відкликання матеріалу, повідомлення заінтересованих осіб або інші заходи реагування відповідно до законодавства України, редакційної політики видання, умов відповідного заходу чи цього Положення.

7. Управління, контроль, моніторинг і система забезпечення академічної доброчесності в Інституті

7.1. Система забезпечення академічної доброчесності в Інституті є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освітньо-наукової та наукової діяльності й спрямована на формування культури академічної доброчесності, запобігання її порушенням, виявлення можливих порушень, їх об'єктивний розгляд та належне реагування.

7.2. Система забезпечення академічної доброчесності в Інституті охоплює нормативну, організаційну, інформаційну та контрольну складові, а також профілактичні заходи, спрямовані на дотримання цінностей, принципів і правил академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та наукової діяльності Інституту.

7.3. Координацію заходів із забезпечення академічної доброчесності, організацію інформаційно-роз'яснювальної та профілактичної роботи, узагальнення інформації про стан її дотримання і підготовку пропозицій щодо вдосконалення внутрішніх процедур здійснюють Комісія з питань академічної доброчесності Інституту, відповідальні структурні підрозділи та посадові особи Інституту в межах їхніх повноважень.

7.4. Контроль за дотриманням академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності Інституту здійснюється під час реалізації освітньо-наукової програми, виконання здобувачами третього освітньо-наукового рівня вищої освіти індивідуальних планів наукової роботи, підготовки навчальних, наукових, дослідницьких, практичних та інших академічних матеріалів, проходження педагогічної практики, проведення форм оцінювання,

підготовки, публічної презентації та попереднього розгляду результатів дисертаційних досліджень.

7.5. Контроль за дотриманням академічної доброчесності в науковій, експертній, видавничій, рецензійній, конкурсній та атестаційній діяльності Інституту здійснюється під час виконання наукових досліджень, підготовки звітів про науково-дослідні роботи, наукових публікацій, монографій, методичних, навчально-методичних, аналітичних, експертних та інших академічних матеріалів, діяльності наукових видань Інституту, проведення наукових і науково-методичних заходів, а також роботи редакційних колегій, рецензентів, експертів, конкурсних, атестаційних та інших комісій.

7.6. Моніторинг стану дотримання академічної доброчесності в Інституті здійснюється Комісією з питань академічної доброчесності Інституту у взаємодії з вченою радою, відповідальними структурними підрозділами, науковими керівниками, редакційними колегіями, експертними, конкурсними та іншими комісіями. Моніторинг може включати аналіз внутрішніх процедур, узагальнення інформації про повідомлення щодо можливих порушень академічної доброчесності, вивчення практики належного цитування, авторства, співавторства, використання джерел інформації, цифрових інструментів і систем штучного інтелекту, а також підготовку пропозицій щодо вдосконалення системи забезпечення академічної доброчесності.

8. Заходи щодо запобігання порушенням академічної доброчесності

8.1. Запобігання порушенням академічної доброчесності в Інституті здійснюється шляхом формування доброчесного освітньо-наукового та наукового середовища, проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи, методичного супроводу, удосконалення внутрішніх процедур, забезпечення відкритості вимог до академічної діяльності та своєчасного реагування на можливі ризики порушень академічної доброчесності.

8.2. Основними заходами щодо запобігання порушенням академічної доброчесності в Інституті є:

- інформування наукових працівників, здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, вступників та інших осіб, залучених до академічної діяльності Інституту, про цінності, принципи, правила академічної доброчесності, види її порушень і можливі заходи реагування;

- ознайомлення здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти з цим Положенням, вимогами до самостійного виконання навчальних, наукових і дослідницьких завдань, правилами належного цитування, оформлення посилань, використання джерел інформації, цифрових інструментів і систем штучного інтелекту;

- включення до освітньо-наукового процесу завдань, що сприяють формуванню навичок самостійної наукової роботи, академічного письма, критичного аналізу джерел, підготовки тез, статей, рецензій, оглядів літератури, презентацій та інших академічних матеріалів;

- розроблення, оновлення та поширення методичних матеріалів щодо підготовки академічних творів, оформлення цитувань, посилань, списків використаних джерел, зазначення авторства, співавторства, використання цифрових інструментів і систем штучного інтелекту;

- проведення науково-методичних семінарів, консультацій, круглих столів, інформаційних зустрічей та інших заходів з питань академічної доброчесності, академічного письма, наукового стилю, дослідницької роботи, запобігання академічному плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації;

- обговорення результатів наукових досліджень здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти на засіданнях структурних підрозділів, науково-методичних семінарах, засіданнях вченої ради Інституту та інших академічних заходах;

- попередній розгляд результатів дисертаційних досліджень, наукових публікацій, звітів про науково-дослідні роботи, методичних, навчально-методичних, експертних та інших академічних матеріалів із метою виявлення ознак можливих порушень академічної доброчесності;

- використання доступних технічних, інформаційних та організаційних засобів для перевірки академічних творів та інших матеріалів на наявність ознак академічного плагіату, некоректного запозичення, неправомірного використання джерел або результатів, згенерованих штучним інтелектом;

- розміщення на офіційному вебсайті Інституту цього Положення, внутрішніх актів, методичних матеріалів, рекомендацій та інформаційних ресурсів з питань академічної доброчесності;

- удосконалення внутрішніх процедур рецензування, експертизи, оцінювання, атестації, конкурсного відбору, редакційно-видавничої діяльності та розгляду повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності.

8.3. Наукові керівники здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти зобов'язані ознайомлювати здобувачів із вимогами цього Положення, сприяти формуванню в них навичок доброчесної наукової роботи, консультувати з питань належного цитування, академічного письма, оформлення джерел, використання цифрових інструментів і систем штучного інтелекту, а також у межах своїх повноважень контролювати дотримання академічної доброчесності на всіх етапах підготовки дисертаційного дослідження.

8.4. Відповідальні структурні підрозділи, редакційні колегії, експертні, конкурсні, атестаційні та інші комісії Інституту в межах своїх повноважень забезпечують дотримання вимог академічної доброчесності під час підготовки, розгляду, оцінювання, рецензування, експертизи, оприлюднення та використання академічних матеріалів.

8.5. Комісія з питань академічної доброчесності Інституту може ініціювати проведення інформаційно-роз'яснювальних, профілактичних, методичних та організаційних заходів, спрямованих на запобігання порушенням академічної доброчесності, а також подавати вчентій раді, відповідальним структурним підрозділам і посадовим особам Інституту пропозиції щодо вдосконалення внутрішньої системи забезпечення академічної доброчесності.

8.6. Заходи щодо запобігання порушенням академічної доброчесності здійснюються систематично, з урахуванням змін законодавства України, розвитку цифрових технологій, практики використання систем штучного інтелекту та особливостей освітньо-наукової й наукової діяльності Інституту.

9. Академічна відповідальність за порушення академічної доброчесності

9.1. За порушення академічної доброчесності до осіб, на яких поширюється дія цього Положення, можуть застосовуватися заходи академічної відповідальності та інші заходи реагування відповідно до законодавства України, цього Положення та інших чинних внутрішніх актів Інституту.

9.2. Питання про застосування заходів академічної відповідальності розглядається лише після встановлення факту порушення академічної доброчесності у порядку, визначеному цим Положенням, з дотриманням принципів об'єктивності, неупередженості, поваги до прав особи, конфіденційності та недопущення передчасного визнання особи винною у порушенні академічної доброчесності.

9.3. До наукових працівників Інституту, інших працівників та осіб, залучених до наукової, освітньо-наукової, експертної, видавничої, рецензійної, конкурсної або атестаційної діяльності Інституту, у разі встановлення факту порушення академічної доброчесності можуть застосовуватися такі заходи реагування:

- попередження про неприпустимість порушення академічної доброчесності;
- вимога щодо усунення виявлених порушень, виправлення або доопрацювання академічного матеріалу;
- відмова в рекомендації до оприлюднення, друку, захисту, рецензування, експертизи або подальшого розгляду академічного матеріалу, підготовленого з порушенням академічної доброчесності;
- відкликання або ініціювання відкликання академічного матеріалу, поданого чи оприлюдненого з порушенням академічної доброчесності;
- обмеження або позбавлення права участі в роботі комісій, редакційних колегій, експертних, конкурсних, атестаційних та інших органів Інституту на визначений строк;
- обмеження або позбавлення права бути науковим керівником, рецензентом, експертом, опонентом, членом редакційної колегії чи учасником відповідної академічної процедури на визначений строк;
- ініціювання питання щодо відмови у присудженні наукового ступеня, присвоєнні вченого звання або скасування відповідного рішення у випадках і порядку, визначених законодавством України;
- ініціювання питання про притягнення особи до дисциплінарної відповідальності у випадках, передбачених законодавством України та внутрішніми актами Інституту.

9.4. До здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти у разі встановлення факту порушення академічної доброчесності можуть застосовуватися такі заходи реагування:

- усне або письмове попередження про неприпустимість порушення академічної доброчесності;
- повторне виконання навчального, наукового, дослідницького, практичного, конкурсного або іншого академічного завдання;
- повторне проходження відповідного оцінювання, заліку, іспиту, атестаційної чи іншої контрольної процедури;
- повторне проходження окремого освітнього компонента, практики або іншого виду підготовки, якщо це передбачено освітньо-науковою програмою та внутрішніми актами Інституту;

- відмова в зарахуванні результатів навчальної, наукової, дослідницької або іншої академічної роботи, виконаної з порушенням академічної доброчесності;
- відмова в рекомендації до публічної презентації, попереднього розгляду або подальшого розгляду дисертаційного дослідження до усунення виявлених порушень;
- ініціювання питання про скасування рішення, прийнятого на підставі академічного матеріалу, підготовленого з порушенням академічної доброчесності;
- інші заходи академічної відповідальності, передбачені законодавством України, цим Положенням та іншими чинними внутрішніми актами Інституту.

9.5. До вступників на навчання для здобуття ступеня доктора філософії у разі встановлення факту порушення академічної доброчесності під час вступних процедур можуть застосовуватися такі заходи реагування:

- припинення участі у відповідному вступному випробуванні, конкурсному або іншому завданні;
- анулювання результатів вступного випробування, конкурсного або іншого завдання;
- скасування рішення про допуск до участі у вступному конкурсі або результатів конкурсної відбору в частині, що стосується особи, яка вчинила порушення;
- інші заходи, передбачені законодавством України, правилами прийому, цим Положенням та іншими чинними внутрішніми актами Інституту.

9.6. Під час визначення заходу академічної відповідальності враховуються характер і зміст порушення, його наслідки для освітньо-наукової, наукової, експертної, видавничої, конкурсної чи атестаційної діяльності Інституту, наявність або відсутність повторності порушення, ступінь участі особи у вчиненні порушення, визнання чи невизнання факту порушення, співпраця особи під час розгляду повідомлення, а також інші обставини, що мають значення для об'єктивного прийняття рішення.

9.7. Захід академічної відповідальності має бути пропорційним характеру порушення академічної доброчесності, його наслідкам та обставинам вчинення. Застосування заходів академічної відповідальності не виключає можливості застосування інших видів юридичної відповідальності у випадках, передбачених законодавством України.

9.8. Рішення щодо застосування заходів академічної відповідальності оформлюється у встановленому цим Положенням порядку та доводиться до відома особи, стосовно якої воно прийняте. Особа має право на ознайомлення з матеріалами розгляду, надання пояснень та оскарження рішення у порядку, визначеному цим Положенням і законодавством України.

10. Комісія з питань академічної доброчесності Інституту та порядок розгляду повідомлень про можливі порушення

10.1. Для забезпечення розгляду питань, пов'язаних із дотриманням академічної доброчесності, виявленням можливих порушень, підготовкою висновків і пропозицій щодо заходів реагування в Інституті може утворюватися Комісія з питань академічної доброчесності Інституту.

10.2. Комісія з питань академічної доброчесності Інституту є колегіальним дорадчим органом, що діє відповідно до законодавства України, Статуту Інституту, цього Положення та інших чинних внутрішніх актів Інституту.

10.3. Персональний склад Комісії затверджується наказом Інституту. До складу Комісії можуть входити наукові працівники Інституту, представники відповідальних

структурних підрозділів, фахівці з питань організації освітньо-наукової та наукової діяльності, а також інші особи, компетентні у питаннях академічної доброчесності, наукової етики, авторського права, рецензування, експертизи або забезпечення якості освітньо-наукової та наукової діяльності.

10.4. До роботи Комісії, за потреби, можуть залучатися наукові керівники, рецензенти, експерти, члени редакційних колегій, представники структурних підрозділів або інші фахівці, якщо питання, що розглядається, потребує спеціальних знань чи додаткового з'ясування обставин. Особи, які мають конфлікт інтересів щодо питання, яке розглядається, не беруть участі в його розгляді та прийнятті рішення.

10.5. Основними завданнями Комісії є:

- розгляд повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності;
- аналіз матеріалів, пояснень, академічних творів, висновків перевірок, рецензій, експертних матеріалів та інших документів, що мають значення для розгляду питання;
- підготовка висновку щодо наявності або відсутності ознак порушення академічної доброчесності;
- підготовка пропозицій щодо можливих заходів реагування;
- надання рекомендацій щодо запобігання порушенням академічної доброчесності;
- участь у вдосконаленні внутрішніх процедур забезпечення академічної доброчесності в Інституті.

10.6. Повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності може бути подане учасником освітнього процесу або наукової діяльності Інституту, науковим керівником, рецензентом, експертом, членом редакційної колегії, відповідальним структурним підрозділом, посадовою особою Інституту або іншою особою, якій стали відомі обставини, що можуть свідчити про порушення академічної доброчесності.

10.7. Повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності подається в письмовій або електронній формі та має містити суть питання, відомості про академічний матеріал або процедуру, щодо яких подається повідомлення, опис обставин можливого порушення, наявні підтвердні матеріали або посилання на них, а також контактні дані заявника, якщо повідомлення не є анонімним.

10.8. Після надходження повідомлення Комісія здійснює його попередній розгляд, визначає наявність підстав для подальшого розгляду, за потреби витребує додаткові матеріали, запрошує пояснення особи, щодо якої подано повідомлення, та інших осіб, які можуть надати інформацію, необхідну для об'єктивного з'ясування обставин.

10.9. Попередній розгляд повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності здійснюється Комісією протягом десяти робочих днів з дня його надходження. За результатами попереднього розгляду Комісія визначає наявність підстав для подальшого розгляду або відсутність таких підстав.

10.10. Особа, щодо якої розглядається повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності, повідомляється про дату, час, місце або спосіб розгляду не пізніше ніж за три робочі дні до відповідного розгляду, якщо інший строк не встановлено законодавством України або внутрішніми актами Інституту.

10.11. Загальний строк розгляду повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності не може перевищувати шести місяців з дня його надходження, якщо інший строк не встановлено законодавством України або внутрішніми актами Інституту.

10.12. Розгляд повідомлення здійснюється з дотриманням принципів законності, об'єктивності, неупередженості, конфіденційності, поваги до прав особи, недопущення передчасного визнання особи винною у порушенні академічної доброчесності та запобігання конфлікту інтересів.

10.13. Особа, щодо якої розглядається повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності, має право надати письмові або усні пояснення, подати додаткові матеріали, ознайомитися з матеріалами розгляду в частині, що стосується її прав та інтересів, а також заявити про наявність конфлікту інтересів у членів Комісії чи інших осіб, залучених до розгляду.

10.14. За результатами розгляду повідомлення Комісія готує висновок, у якому зазначаються обставини справи, матеріали, що були розглянуті, наявність або відсутність ознак порушення академічної доброчесності, а також пропозиції щодо можливих заходів реагування або припинення розгляду у разі відсутності підстав.

10.15. Висновок Комісії оформлюється протоколом або окремим письмовим документом і подається уповноваженим органам, посадовим особам або структурним підрозділам Інституту для прийняття рішення в межах їхніх повноважень.

10.16. Рішення за результатами розгляду повідомлення має бути обґрунтованим, прийнятим на підставі досліджених матеріалів, пояснень і доказів, а також відповідати характеру можливого порушення, його наслідкам та обставинам справи.

10.17. У разі встановлення ознак порушення академічної доброчесності Комісія може рекомендувати застосування заходів реагування, передбачених цим Положенням, або ініціювати перед уповноваженими органами чи посадовими особами Інституту питання щодо подальшого розгляду відповідно до законодавства України та внутрішніх актів Інституту.

10.18. Матеріали розгляду повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності зберігаються в Інституті в установленому порядку з дотриманням вимог конфіденційності, захисту персональних даних і прав осіб, яких вони стосуються.

11. Права осіб під час розгляду повідомлень та порядок оскарження рішень

11.1. Розгляд повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності здійснюється з дотриманням прав осіб, яких стосується відповідне повідомлення, прав заявників, принципів об'єктивності, неупередженості, конфіденційності, поваги до прав особи та недопущення конфлікту інтересів.

11.2. Особа, щодо якої розглядається повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності, має право бути поінформованою про суть повідомлення, ознайомлюватися з матеріалами розгляду в частині, що стосується її прав та законних інтересів, надавати усні й письмові пояснення, подавати додаткові матеріали, заявляти про наявність конфлікту інтересів у членів Комісії чи інших осіб, залучених до розгляду, отримати інформацію про результати розгляду та оскаржити прийняте рішення.

11.3. Особа, яка подала повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності, має право подавати додаткові матеріали й пояснення, отримати інформацію про прийняття повідомлення до розгляду або про відмову в його розгляді, а також отримати інформацію про результати розгляду в межах, що не порушують прав інших осіб, вимог конфіденційності та захисту персональних даних.

11.4. Не допускаються тиск, переслідування, дискримінація або інше негативне ставлення до особи, яка добросовісно подала повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності, надала пояснення, документи чи іншу інформацію, необхідну для його розгляду.

11.5. Особа, стосовно якої прийнято рішення за результатами розгляду повідомлення про порушення академічної доброчесності, а також заявник, якщо рішення стосується його прав чи законних інтересів, мають право подати обґрунтоване звернення про перегляд такого рішення у письмовій або електронній формі протягом десяти робочих днів з дня отримання інформації про відповідне рішення, якщо інший строк не встановлено законодавством України або внутрішніми актами Інституту.

11.6. Для розгляду звернення про перегляд рішення може утворюватися апеляційна комісія або визначатися інший уповноважений склад осіб, які не брали участі в первинному розгляді відповідного повідомлення та не мають конфлікту інтересів. За результатами розгляду звернення попереднє рішення може бути залишено без змін, змінено, скасовано з направленням питання на повторний розгляд або розгляд може бути припинено за відсутності підстав для подальшого провадження. Оскарження рішення в межах Інституту не позбавляє особу права на захист своїх прав та законних інтересів у порядку, передбаченому законодавством України.

12. Прикінцеві положення

12.1. Положення затверджується вченою радою Інституту.

12.2. Положення набирає чинності з дня його затвердження вченою радою Інституту, введення в дію у встановленому порядку та оприлюднення на офіційному вебсайті Інституту.

12.3. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться за рішенням вченої ради Інституту з урахуванням змін законодавства України, актів Національної академії педагогічних наук України, Статуту Інституту та інших чинних внутрішніх актів Інституту.

12.4. Учасники освітнього процесу та наукової діяльності Інституту мають бути ознайомлені з цим Положенням після його затвердження та оприлюднення, а в подальшому – під час прийняття на роботу, зарахування на навчання або залучення до освітньо-наукової, наукової, експертної, видавничої, конкурсної чи атестаційної діяльності Інституту.

12.5. Особи, на яких поширюється дія цього Положення, зобов'язані знати й дотримуватися його вимог. Незнання вимог цього Положення не звільняє від відповідальності за їх порушення.

12.6. Контроль за виконанням цього Положення здійснюється Комісією з питань академічної доброчесності Інституту, а також у межах повноважень особами і структурними підрозділами Інституту, відповідальними за забезпечення академічної доброчесності.

ДЕКЛАРАЦІЯ

Додаток А

**про дотримання академічної доброчесності
наукового працівника Інституту обдарованої дитини НАПН України**

Я, що нижче підписався(лася), як науковий працівник Інституту обдарованої дитини НАПН України, підтверджую, що ознайомлений(а) з Положенням про академічну доброчесність в Інституті обдарованої дитини НАПН України та зобов'язуюся дотримуватися його вимог у науковій, освітньо-науковій, експертній, видавничій, рецензійній, конкурсній, атестаційній та іншій академічній діяльності.

З метою забезпечення довіри до результатів наукової та освітньо-наукової діяльності зобов'язуюся:

- дотримуватися законодавства України, Положення та внутрішніх актів Інституту з питань академічної доброчесності;
- добросовісно й об'єктивно здійснювати наукову, експертну, рецензійну, видавничу, конкурсну, атестаційну та організаційну діяльність;
- подавати достовірні дані про джерела, методи, результати досліджень, використані інструменти, фінансування, підтримку та власний внесок;
- дотримуватися правил авторства, співавторства, цитування, посилань, авторського права та використання результатів інших осіб;
- не допускати плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації, приписування або відчуження авторства та інших порушень доброчесності;
- зазначати факт, спосіб і межі використання цифрових інструментів та систем штучного інтелекту в академічних матеріалах;
- забезпечувати неупередженість під час керівництва, рецензування, опонування, експертизи, оцінювання й участі в комісіях; повідомляти про конфлікт інтересів та діяти відповідно до Положення у разі виявлення порушень.

Усвідомлюю, що у разі порушення вимог академічної доброчесності до мене можуть бути застосовані заходи реагування та відповідальності відповідно до законодавства України, Положення та інших чинних внутрішніх актів Інституту.

ПІБ повністю	
Структурний	
Посада	
Науковий ступінь	
Вчене звання	

Дата

Підпис

ДЕКЛАРАЦІЯ

Додаток Б

**про дотримання академічної доброчесності
здобувача третього освітньо-наукового рівня вищої освіти Інституту
обдарованої дитини НАПН України**

Я, що нижче підписався(лася), як здобувач третього освітньо-наукового рівня вищої освіти Інституту обдарованої дитини НАПН України, підтверджую, що ознайомлений(а) з Положенням про академічну доброчесність в Інституті обдарованої дитини НАПН України та зобов'язуюся дотримуватися його вимог під час навчальної, наукової, дослідницької, практичної та іншої академічної діяльності.

З метою забезпечення доброчесного виконання освітньо-наукової програми та дисертаційного дослідження зобов'язуюся:

- самостійно виконувати індивідуальний план, навчальні, наукові, дослідницькі, практичні та інші академічні завдання, крім дозволених форм спільної роботи;
- дотримуватися вимог до дисертації, публікацій, звітів, презентацій, тез, навчальних і дослідницьких матеріалів;
- коректно використовувати джерела, дані, ідеї, методики, тексти, зображення й результати досліджень із належним зазначенням авторства та джерела;
- подавати достовірні результати власної діяльності, використані методи, джерела, інструменти та межі власного внеску;
- не подавати чужі результати як власні й не використовувати раніше оприлюднені власні результати як нові без належного зазначення;
- не допускати плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації, несамостійного виконання завдань, недозволеної допомоги та інших порушень доброчесності;
- зазначати факт, спосіб і межі використання цифрових інструментів та систем штучного інтелекту; відповідати за зміст, достовірність, посилання й кінцевий результат поданих матеріалів; інформувати керівника або Комісію про обставини, що можуть вплинути на доброчесність.

Усвідомлюю, що у разі порушення вимог академічної доброчесності до мене можуть бути застосовані заходи реагування та академічної відповідальності відповідно до законодавства України, Положення та інших чинних внутрішніх актів Інституту.

ПІБ повністю	
Спеціальність	
Рік навчання	
Структурний	

Дата

Підпис